

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

การช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. พรบ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกฎกระทรวง
(๒๕๔๑) ออกตามความใน พรบ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. พรบ.เทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. พรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน
๒. การช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
๓. การช่วยเหลือประชาชนด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๔. การช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย
๕. การช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาและการช่วยเหลือนักเรียน
ของ อปท.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

The Department of Local Administration

การใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

* กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายจากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

* มท ๐๘๐๘.๒/ว ๓๒๑๕ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ ดังนี้

๑. ใช้จ่ายเงินสำรองจ่ายในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เป็นลำดับแรก หากตั้งไว้ไม่เพียงพอก็สามารถโอนงบประมาณจากรายการที่เหลือนำไปหรือไม่มีความจำเป็นต้องจ่ายไปเพิ่มจ่ายได้
๒. ใช้จ่ายเงินสะสม กรณีมีงบประมาณไม่เพียงพอตามข้อ ๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

The Department of Local Administration

การใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

๓. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนทั้งในด้านภารกิจและวัสดุอุปกรณ์ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี

๔. คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ประชาชน และสถานะทางการคลัง

๕. อปท. สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันทีภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องรอให้ประกาศเขตภัยพิบัติฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ (ถูกยกเลิกโดยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

การใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๔/ว ๑๓๔๑ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๔

ประเด็นที่ ๑ การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย กรณีเกิดสาธารณภัย

๑.๑ กรณีไม่มีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
แนวทางปฏิบัติ

อปท. สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนเบื้องต้นได้ทันที ในด้านการดำรงชีพ การบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า การเข้าระงับสาธารณภัยเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความจำเป็น โดยไม่จำเป็นต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณา เป็นไปตามระเบียบฯ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

การใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

๑.๒ การซ่อมแซมบ้านเรือนประชาชนที่ได้รับความเสียหาย กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

แนวทางปฏิบัติ

(๑) ใช้เงินอุดหนุนราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดไปพลางก่อน และเมื่อมีการประชุม ก.ช.ภ.จ. ครั้งต่อไป ให้รายงานที่ประชุมทราบ

(๒) อปท. สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนเบื้องต้นได้ทันที เนื่องจากเป็นการช่วยเหลือในด้านการดำรงชีพ การบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า การเข้าระงับสาธารณภัยเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความจำเป็น โดยไม่จำเป็นต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณา เป็นไปตามระเบียบฯ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง เว้นแต่ อปท. ไม่มีงบประมาณให้อปท. รายงาน ก.ช.ภ.อ. และ ก.ช.ภ.จ.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

การใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ประเด็นที่ ๒ การให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยาหรือฟื้นฟู หลังเกิดสาธารณภัย

๒.๑ กรณีไม่มีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

แนวทางปฏิบัติ

เสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามระเบียบฯ ข้อ ๗ (๒)

๒.๒ กรณีมีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

แนวทางปฏิบัติ

- ให้ อปท. สำรวจและรายงาน ก.ช.ภ.อ. และ ก.ช.ภ.จ. พิจารณาใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อให้ความช่วยเหลือครอบครัวผู้เสียชีวิต การซ่อมแซมบ้านเรือนประชาชนที่ได้รับความเสียหาย หรือการเยียวยาเกษตรกร ซึ่งเป็นการเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย โดยไม่ต้องส่งเรื่องคืน อปท.

- เว้นแต่มีการยุติการอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการฯ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๑๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

การใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ประเด็นที่ ๓ การซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท.

๓.๑ กรณีไม่มีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

แนวทางปฏิบัติ

ให้ อปท. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๓.๒ กรณีมีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

แนวทางปฏิบัติ

- กรณี อปท. มีงบประมาณซ่อมแซมเอง สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องรายงานอำเภอหรือจังหวัด

- กรณี อปท. ไม่มีงบประมาณ หรืองบประมาณเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นซึ่งตั้งไว้ในปีนั้นได้

ใช้จ่ายหมดแล้ว ให้รายงานอำเภอ หรือจังหวัด โดย อปท. ต้องมีหนังสือยืนยันข้อมูล เพื่อพิจารณา

ใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการในการซ่อมแซมไม่ให้เกิดความเสียหายหรือสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน

โดยส่วนรวม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

การใช้จํานองงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือประชาชน

* จัดทำโครงการแสดงสาระสำคัญของกิจกรรมที่ดำเนินการและบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และตั้งจ่ายในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้ถูกต้องตามประเภทของรายจ่าย ทั้งนี้ ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณดังกล่าวไว้ในคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

แนวทางการดำเนินการของ อปท. :

ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑ โครงสร้างของศูนย์ช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนฯ
- ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนฯ

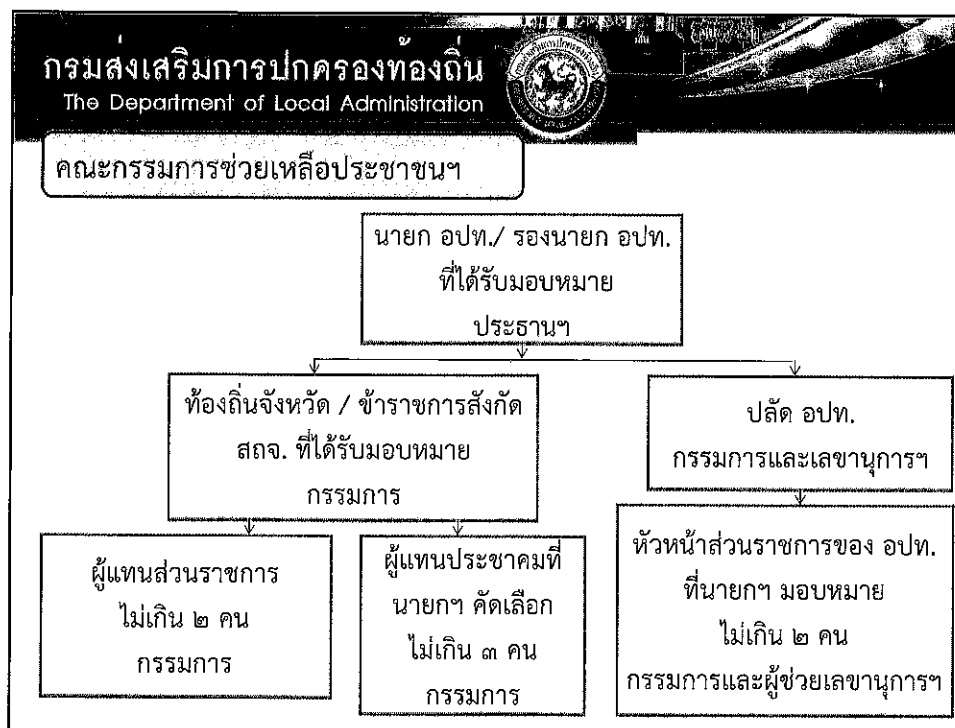
ส่วนที่ ๒ วิธีการรับเรื่องขอความช่วยเหลือของประชาชน การให้คำปรึกษาและให้บริการข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

แนวทางการดำเนินการของ อปท. :
ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ส่วนที่ ๓ ขั้นตอนการจัดการเรื่องขอความช่วยเหลือ
ของศูนย์ช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๔ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ช่วยเหลือประชาชน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนฯ

- ◆ การช่วยเหลือประชาชนในกรณีดังต่อไปนี้ ให้เสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อน (ระเบียบฯ ข้อ ๖ วรรคสอง)
  ๑. การเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย
  ๒. การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
  ๓. การป้องกันและระงับโรคติดต่อ
  ๔. การช่วยเหลือเกษตรกรผู้มียาได้น้อย
- ◆ กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัย...ให้
อปท. เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ (ระเบียบฯ ข้อ ๗ (๒))
- ◆ การซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ในความรับผิดชอบของ อปท. กรณีที่เห็นว่าการก่อสร้างใหม่
จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่าการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม (ระเบียบฯ ข้อ ๑๑
วรรคสอง)
- ◆ ในกรณีเกิดอัคคีภัยที่ไม่เข้าข่ายภัยพิบัติ (ระเบียบฯ ข้อ ๑๒ วรรคสอง)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
The Department of Local Administration

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนฯ (ต่อ)

- ◆ พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามระเบียบฯ โดยอาจช่วยเป็นเงินหรือสิ่งของหรือการจัดบริการ
สาธารณะ (ระเบียบฯ ข้อ ๓ คำนิยาม “การช่วยเหลือประชาชน”)
- ◆ ปิดประกาศรายชื่อประชาชนที่คณะกรรมการมีมติให้ความช่วยเหลือ (ระเบียบฯ ข้อ ๙ (๒))
- ◆ รายงานผลการพิจารณาให้ อปท. ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (ระเบียบฯ ข้อ ๙ (๓))
- ◆ ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นธรรม (ระเบียบฯ ข้อ ๙ (๔))
- ◆ อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือ
ประชาชนฯ
- ◆ การพิจารณาให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษา (ระดับปริญญาตรี) หรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นแก่นักเรียน
ที่ยากจนหรือผู้ด้อยโอกาสตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยว่าด้วยรายจ่ายเกี่ยวกับ
ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาและการให้ความช่วยเหลือนักเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๑

